
Waarom bezochten ooievaars een papierafvalbelt in 's-Graveland? Dick probeert het te verklaren maar eindigt met meer vragen dan antwoorden.

Dick A. Jonkers

Ooievaars op afval

Wat hebben ooievaars op vuilnisbelten te zoeken, zij horen toch in open gebieden met weiden en hooilanden thuis? Waar komen dieren die dit merkwaardige gedrag vertonen vandaan en hoe zouden zij hiertoe gekomen zijn? In onderstaand artikel wordt gepoogd een tipje van de sluier op te lichten.

Op 6 juli 2001 maakte de Gooien Eemlander melding van acht ooievaars die sinds een week dagelijks de vuilstortplaats van Ganzewinkel aan de Loodijk in 's-Graveland bezochten. Deze dieren waren overdag geregeld op de graslanden van de Hilversumse Bovenmeent te zien en dat is een normalere plaats voor ooievaars om voedsel te zoeken. Op het Goois Vogelnet is hun aanwezigheid verscheidene keren gemeld; één keer zijn negen exemplaren tegelijk gesignaleerd. Nu half augustus, de periode waarin ooievaars op trek plegen te gaan, houden zij zich nog steeds in dezelfde omgeving op.

Sinds de jaren negentig, bijna twintig jaar na de start van het ondersteuningsproject voor ooievaars van Vogelbescherming, worden steeds meer waarnemingen in de regio gedaan. Op twee plekken bij Vreeland hebben zich broedparen gevestigd. Het is echter voor het eerst dat een groep zo lang achtereen in een zelfde gebied blijft. De waarnemingen hebben meestal betrekking op doortrekkers of exemplaren die rondzwerven.

Van zes van deze ooievaars is bekend dat zij geringd zijn en in ieder geval één is ongeringd. Vijf ringen konden met een telescoop worden afgelezen toen de dragers ervan op de lantaarnpalen van het bedrijf gingen zitten om te overnachten, nadat zij eerst in vuilnishopen hadden rondgescharreld. Deze ooievaars waren, toen zij nog nestjong waren, van een ring voorzien op nesten in een van de buitenstations. Hun herkomst bleek als volgt te zijn: De Wijk (Dr.), geringd in 2000;

Spanga (Fr.), geringd in 2000; Zegveld (U.), geringd in 1998 en 1999; Rossum (Gld.), geringd in 2000. Op 17 juli zijn een aantal ringen van de groep, die toen uit zeven exemplaren bestond, op de Hilversumse Bovenmeent opnieuw afgelezen. Behalve de reeds gemelde nummers bleek er ook nog een nieuw nummer tussen te zitten. (mededeling Willem van de Waal). Dit exemplaar kreeg in 1999 een ring omgelegd bij het buitenstation Akmariep (Fr.). Wilde ooievaars zijn in het algemeen in hun vierde of vijfde jaar geslachtsrijp, ofschoon sinds het begin van het ooievaarsproject ook al door ooievaars meteen na het eerste levensjaar wordt gebroed. Overwinterende exemplaren uit de leeftijdsgroep

Ooievaar

van eenjarige dieren blijven meestal het hele jaar door in Afrika en een groot deel van de dieren tot het vierde jaar doet dit ook. Daarnaast zijn er individuen die toch weer op weg naar de broedgebieden gaan en daar ook arriveren. Ondanks het feit dat de leeftijd bekend is blijft het toch onzeker of deze groep nu wel of niet uit geslachtsrijpe exemplaren bestaat.

Waarom?

De hamvraag is waarom de ooievaars op de vuilnisbelt zijn gaan foerageren. Ooievaars zijn echte opportunisten die niet schromen om voedselafval te consumeren als dat zo uitkomt. Op de plaatsen waar zij op de belt rondschoonden lag echter

---

alleen maar papier en kartonafval en zo te zien geen voedselresten. Misschien was het een soort herkenning van iets waar zij eerder geweest waren en wel voedsel bemachtigden. Marokkaanse ooievaars die standvogel zijn begeven zich regelmatig naar vuilnisbelten. Tijdens de trek houden zich bij het vliegveld Ben Goerion bij Tel Aviv voortdurend ooievaars op, dit tot groot ongenoegen van de luchtvaartautoriteiten, in verband met de kans op aanvaringen met rondvliegende exem-

plaren. Zouden de exemplaren van de bij ons aanwezige groep het kunstje hebben afgekeken in Marokko? Dat ze het in Israël hebben geleerd is onwaarschijnlijk omdat de trekweg van de Nederlandse ooievaars hoofdzakelijk via Gibraltar voert en niet over de Bosporus. Van belang is ook te weten dat reeds op 5 april een groepje van vijf ooievaars aanwezig was bij de vuilnisbelt in Lelystad (De Grauwe Gans 17(2): 18). Of deze individu-en tot het groepje

behoren dat zich nu bij 's-Graveland ophoudt, is onbekend. Het zou heel goed kunnen dat dit weer andere ooievaars waren. In het Dierenpark Lelystad worden ooievaars gehouden en er vliegen er ook vrij rond. De vuilnisbelt ligt dicht bij het park. Het Gooise groepje kan dus heel goed het gedrag van deze Flevo-ooievaars imiteren en hoeft helemaal niet op trek te zijn geweest. Kortom, meer vragen dan antwoorden. De juiste toedracht is niet te achterhalen.
